

Na dobrej drodze.

Kraków, 4 listopada.

(Kb.) Wśród spostrzeżeń, które poczynili kierujący mężowie stanu podczas ostatnich swoich objazdów po Małopolsce wschodniej, jednym z najbardziej interesujących jest stwierdzenie, że ludność ruska zaczyna — trzeźwo oceniać sytuację. Nowy stan rzeczy spotyka się coraz powszechniej wśród Rusinów z właściwą oceną i należytem do niego przystosowaniem się. To, co jeszcze tak niedawno wydawało się niemożliwym, okazuje się obecnie naturalnym. Dwa narody, żyjące obok siebie i ze sobą na jednej ziemi, mogą — żyć w zgodzie.

Cożyście, stwierdzamy to z przyjemnością nie z jakichś powodów eksplicytnych. Nie Polacy doprowadzili spór polsko-ruski do stanu wojny, nie oni współzawodnictwo rozżarzyli do nienawiści. Rusini byli tu stroną agresywną, oni rozpalili zarzewie walki, w której musieliśmy wytrwać i — zwyciężyć.

Gdy to się jednak stało, nam jako zwycięzcom w sporze przystoi cieszyć się z tego, że walka zaczyna przechodzić do przeszłości, zapominanej. Z bratnim, mimo wszystko, narodem ruskim, wojny nie chcemy. Nie przypijamy się o przyjaźń, ale stwierdzamy możliwość pokojowego współżycia. Fakt, że taka możliwość widziana jest i z drugiej strony — zapraszamy, jako dodatni.

My ze swojej strony stwarzamy wszystkie warunki takiego współżycia. Broniliśmy się i bronimy się zawsze będziemy przeciwko uroszczeniom do jakiejś hegemonii nad nami, do odrywania od Polski ziem, które przez długie wieki do niej należały, wydzie raniu nam dorobku cywilizacyjnego wielu polskich pokoleń — przeciwnie przez Krausów. Ale, obok tego, chcemy uczynić i czynimy wszystko, co jest możliwe, aby lud ruski nie tylko równouprawnić, ale równo postawić obok nas, dać mu możliwość wszechstronnego — kulturalnego, gospodarczego i narodowego rozwoju. W tym kierunku — śmiało idziemy.

Co spowodowało tę coraz silniejszą zmianę nastroju wśród Rusinów?

Jedną z głównych pobudek jest wspomniane przed chwilą lojalne i rozumne postępowanie naszych władz i społeczeństwa. Rusini przekonują się, że „polska tyrania“ w rzeczywistości nie istnieje wcale.

Do szerokich mas ludu ruskiego mówią jednak także inne fakty. Widzą one dopiero teraz jasno, że ci, którzy je obiecywali doprowadzić do „wyzwolenia“ i lepszej doli — faktycznie doprowadzili do pogorszenia ich sytuacji i zniszczenia całego kraju. Widzą owe przesłanki — że ci przywódcy swój interes mieli na oku, że na drodze „partibus infidelium“. Rzeczy te wprawdzie bardzo powoli dochodzą do świadomości mas ludowych, ale dochodzą i — otwierają oczy.

Stoją więc może u progu nowego rozdziału w historii obywateli obu narodów wschodniej Małopolski. Bezstronna i trzeźwa ocena sytuacji, zrozumienie wymogów koniecznego współżycia musi wprowadzić sprawę na dobrą drogę.

Sprawa Wilna wygrana!

Nie plebiscyt, lecz „publiczne wyrażenie woli ludności“.

Lwów, 3 listopada.

Prof. Aszkewazy powrócił z Brukseli do Paryża. Oświadczył on w wywiadzie z korespondentem paryskim „Kuryera Lwowskiego“, że sprawa Wilna jest dla nas wygrana. O losie Wilna rozstrzygnie nie plebiscyt, lecz publiczne wyrażenie opinii ludności. Balfour i Hymans zajęli stanowisko bezstronne, a nawet sympatyzujące z Polską.

Podana przez korespondenta „Kuryera Lwowskiego“ wiadomość nie zawiera żadnych bliższych szczegółów co do sposobu, w jaki się ma przejawiać wola ludności. Do celu tego możnaby

dojść najprościej i najpewniej drogą zwołania konstytuancy. Wszelako krąży wieści, iż rzecz odbędzie się inaczej a mianowicie za pośrednictwem lotnych komisji, które badać będą nastój ludności w poszczególnych gminach, aby w ten sposób wytworzyć sobie podstawę do decyzji. Na razie zatem nie wiemy dokładnie jaką konkretną formę przyoblecze się usiłowanie zbadania woli ludności wileńskiej.

Jakkolwiek jednak w szczegółach sprawa się przedstawia, sam fakt, iż ze źródła tak miarodajnego usłyszeliśmy optymistyczną ocenę sytuacji, uspokaja w znacznej mierze społeczeństwo polskie.

Ludność kresów wschodnich pragnie połączenia z Polską.

Warszawa. (Tel. M.) Z niektórych starostw kresowych, które na podstawie traktatu ryskiego mają być przyłączone do Polski, nadchodzą do rządu doniesienia, że ludność tamtejsza dopiero teraz dowiadyuje się o szczegółach pokoju,

zawartego między Polską a Rosją sowiecką. Ludność miejscowości w pasie neutralnym i w powiatach, które podlegają przepołowieniu, domaga się przyłączenia do Polski i uchwała w tym duchu zbiorowe uchwały.

Wojska gen. Bałachowicza zajęły Mozyrz.

Warszawa. (Tel. M.) Do Warszawy nadeszła wiadomość, że bolszewicy ewakuowali Mozyrz,

do którego weszły oddziały gen. Bałachowicza.

Chęć pokoju z Polską nie osłabła w Bolszewii.

Przewodniczącym delegacji polskiej w Rydze będzie p. Dąbski, rosyjskiej Joffe.

Warszawa (Tel. M.) Po długich rozważaniach zapadła wreszcie decyzja w sprawie prezury polskiej delegacji pokojowej. Ustalono, że względy polityczne i taktyczne przemawiają za tem, aby dotychczasowy przewodniczący delegacji pokojowej p. Dąbski pozostał na tem stanowisku, i dalej kierował rokowaniami w Rydze. Przeciwnie zmianom w przewodnictwie polskiej delegacji pokojowej przemawiała między innymi ta okoliczność niepozbawiona znaczenia, że rząd sowiecki wysłał ponownie do Rygi Joffego, co znaczy, że Moskwa nie lekceważy sobie bynajmniej, jak niektórzy twierdzą konferencji ry-

skiej, oraz że tendencje pokojowe wśród bolszewików nie osłabły.

Delegacja polska wyjeżdża do Rygi w czwartek.

Warszawa. (Tel. M.) W odpowiedzi na depeszę Joffego, domagającą się wyznaczenia terminu przyjazdu delegacji polskiej do Rygi, wice-minister Dąbski wysłał dzisiaj depeszę iskrową do Moskwy, w której zapowiada wyjazd delegacji polskiej z Warszawy w bież. tygodniu, w czwartek, albo w piątek. Składu delegacji jeszcze dotychczas nie ustalono.

Niemcy donoszą o odrzuceniu traktatu ryskiego przez „wielki sowiet“.

Berlin, 3 listopada.

Prasa sowiecka podaje z Moskwy wiadomość, którą przyjąć należy z wszelkimi zastrzeżeniami, jakoby wielki sowiet (zjazd delegacji sowieckich z całej Rosyi), odrzucił traktat zawarty w Rydze z Polską przez Joffego. Posiedzenie sowietu, w najwyższym stopniu burzliwe, trwało od poniedziałku wieczór do wtorku do rana. Komisarzora bolszewickim zarzucono, iż przekroczyli swoją kompetencję, skutkiem czego spodziewać się należy silnych starć w łonie sow-

depji.

Wobec wszystkich wiadomości, nadchodzących z Rosyi, a także wobec zamieszczonych powyżej depesz naszych warszawskiego korespondenta, cytowana informacja prasy niemieckiej nie wywiera wrażenia informacji wiarygodnej. Jest to, zdaje się, jedna z tych pogłosek, rozpowszechnianych celowo przez bakatę, dla której traktat ryski i połączenie z nim wzmocnienie stanowiska Polski jest solą w oku.

Ofensywa bolszewicka na froncie gen. Wrangla

Warszawa. (Tel. M.) Z Konstantynopola donoszą, że na całym froncie generala Wrangla toczą się walki ze zmienną szczęśliwością. Bolszewicy przeszli do nowej ofensywy.

Warszawa. (Tel. M.) Z Sebastopola donoszą, że wojska czarna rozpoczęły ofensywę przeciwko centrum i prawemu skrzydlu armii ge-

nerała Wrangla, oraz dotarły do linii Berliozowa-Orzechowo-Aleksandrowsk. Sztab armii czarowej komunikuje również o sforsowaniu Dniepru w okolicy Nikopola. Wrangel odparł ataki oddziałów, które się przeprawiły na północny brzeg rzeki pod Alekskiem.

Hakata poznańska — unieszkodliwiona.

Poznań (East Express). Zamknięto tu 10 organizacji niemieckich, scentralizowanych w Krajowym Zjednoczeniu Niemiec w Polsce (Vereinigung des deutschen Volkstums in Polen), reprezentującym większą część „obywateli polskich narodowości niemieckiej”. Organizacje te bowiem przekroczyły swoje zadanie opie-

ki nad niemieckim dorobkiem kulturalnym i gospodarczym, uwłaczając zasadzie lojalności względem państwa polskiego i zasadzie suwerenności państwa polskiego.

Do tej pory internowano 11 wybitnych działaczy niemieckich. Dalsze dochodzenia w toku.

Przebieg narad w sprawie gdańskiej — pomyślny.

Paryż (PAT). Havas. Rada ambasadorów pod przewodnictwem Cambona wysłuchała sprawozdania o przebiegu rokowań, toczących się obecnie między przedstawicielami Polski i Gdańska. Przebieg ich jest jak się zdaje pomyślny.

Sprawa konwencji polsko-gdańskiej.

Warszawa. (Tel. M.) Dzisiaj odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady ministrów, na którym omawiana była sprawa konwencji pomię-

dzy Polską a Gdańskiem.

Rokowania w sprawie „kurytarza gdańskiego”.

Paryż (PAT). Radio. Niemcy i Polacy podejmą w następnym tygodniu w dalszym ciągu pertraktacje, rozpoczęte swego czasu w Paryżu w sprawie tak zwanego polskiego kurytarza. Spodziewany jest udział delegatów gdańskich w pertraktacjach.

Najazd berlińskich „Słazaków” na Górny Śląsk.

Bytom (PAT- Voss. Ztg. donosi, że koleje niemieckie poczyniły już przygotowania do przewozu uprawnionych do głosowania z Niemiec na Górny Śląsk. Przewóz odbywał się będzie w 10 dni przed głosowaniem a odwożenie w 10 dni po plebiscycie. Bilety będzie wydawał Deutscher Schutzbund oraz związki Heimatstreuer Oberschlesier.

Pruskie nadużycia.

Bytom (PAT) Międzysojusznicza komisja rządząca wydalila dnia 1 bm. szereg oficerów polscy plebiscytowej Niemców, pochodzących z poza linii demarkacyjnej Oficerowie ci uprawiali agitację na rzecz Niemiec.

Bytom (PAT) Jak się dowiadujemy, Niemcy odkondenerowali byłych górnoślazaków Sicherheitswchry z obozu w Landsdorf do policji gminnej na Górny Śląsk. Władze koalicyjne wdroszyły w tej sprawie śledztwo.

Niemcy „dają” Górnemu Śląskowi... autonomię.

Bytom (PAT) Różne komisje parlamentu niemieckiego obradowały dnia 1 bm. nad sprawą autonomii Górnego Śląska. Wedle depesz z Berlina projekt ustawy o autonomii będzie przedłożony parlamentowi we czwartek dnia 4 bm. Niezawisli socjaliści postanowili głosować za autonomią.

Niemcy kłamią dalej...

Nauen. (PAT) Radio. Wiadomości, potwierdzone z Litwy podają, że przekroczyło granicę litewską tylko 1000 Niemców bez broni i ekwipowania wojskowego.

Zjednoczenie komunistów w Niemczech

Berlin (East Express). Dnia 2 b. m. odbyło się ostatnie posiedzenie członków partii komunistycznej w Niemczech, przed dokonaniem zjednoczenia trzech grup komunistycznych w jedną partję komunistów zjednoczonych.

Powstanie irlandzkie trwa dalej.

Londyn (East Express). W ciągu nocy z dn. 1 na 2 b. m. w 14 miejscowościach Irlandii Sinnfeiniści wykonali napad na przedstawicieli policji. Zginął inspektor okręgu, sierżant i 4 policyantów, a rany odniosło 14 agentów policyjnych. W odpowiedzi na ten napad nastąpiły szalone represje. W mieście Tralee spalono do szczętu gmach magistratu. W Dounganona zniszczono przy pomocy bomb szereg lokalów handlowych.

Dublin (East Express). Sinnfeiniści zdobyli

lokal zarządu żandarmerji w Littlow. W odpowiedzi na to policja angielska zarządziła nowe represje w miastach Thirles i Templemore.

Londyn. (East Express). W Dublinie wykonano wyrok śmierci na 18 letnim Irlandczyku Parry, skazanym za zabicie żołnierza angielskiego. Przed gmachem więzienia, na którego podwórzu wyrok wykonano, zebrał się wielotysięczny tłum Irlandczyków. Zebrani odmawiali głośno modlitwy w czasie wykonywania wyroku.

Węgry nie chcą restytucji dawnej monarchii austro-węgierskiej.

Budapeszt. (PAT). Radio. Węg. Buro ker. Minister obrony narodowej Sreter oświadczył swoim wyborcom, że Węgry pragną króla na-

rodowego, któryby żył tylko dla Węgier. Narod węgierski nie chce rekonstruować dawnej monarchii austro-węgierskiej.

Fiasco czeskiej pożyczki wewnętrznej.

Warszawa. (Tel. M.) Tutejsze koła bankowe otrzymały wiadomość, że pożyczka czeska we-

wewnętrzna przyniosła tylko 300 milionów koron czeskich.

Zwalnianie studentów medycyny ze służby wojskowej.

Nastąpi ono tylko częściowo i stopniowo.

Warszawa. (PAT). Wydział prasowy ministerstwa spraw wojskowych komunikuje: Zjazd dziekanów wydziałów lekarskich uniwersytetów warszawskiego, krakowskiego, lwowskiego, wileńskiego i poznańskiego z udziałem władz wojsko-sanitarnych i naczelnego nadzwyczajnego komisarza do walki z epidemiami, zwołany na dzień 26 października, zgodnie z rozporządzeniem ministerstwa spraw wojskowych o demobilizacji wojskowych studentów medycyny uchwalili, co następuje:

1. Ze względu na ciężkie sanitarne położenie

w armii i szerzącą się epidemię w kraju należy uznać za niezbędne zwolnienie studentów medycyny z wojska częściowo na następujących zasadach: a) w najkrótszym czasie, nie dłużej jak do dnia 15 listopada, urlopować wszystkich absolwentów medycyny w celu dania im możności uzyskania dyplomu lekarskiego z terminem urlopu najdłuższym do 1 kwietnia 1921, wszystkich innych studentów medycyny zwolnić w dwóch terminach: 1) 20 grudnia b. r., 2) 20 marca 1921. Kategoria 1) ma objąć połowę znajdujących się w wojsku studentów medycyny bez względu na

ilość ukończonych półroczy jedynie w zależności od ilości straconego przez służbę czasu studiów akademickich. Na pierwszym więc miejscu zwolnić medyków z największą ilością straconego przez służbę wojskową czasu, za nimi tych, którzy mniej stracili i w myśl tej zasady aż do osiągnięcia połowy ogólnej liczby studentów wojskowych, to jest p zeszo 1200 studentów.

II. Zwolnić z wojska w terminie najdłuższym do 20 grudnia b. r. asystentów wydziału lekarskiego, kierując się co do ilości ich następująca zasadą: a) dla katedr teoretycznych zwolnić wszystkich asystentów etatem przewidzianych, b) dla katedr praktycznych zwolnić połowę etatowej ilości asystentów.

III. Kliniki uniwersyteckie, zajęte przez chorych i rannych żołnierzy, należy opóźnić stopniowo do dnia 1 grudnia b. r. W związku z tym już teraz należy zaprzestać przyjmowania nowych chorych i rannych żołnierzy i zezwolić uniwersytetom na przyjmowanie do klinik osób cywilnych. Z dniem 1 grudnia b. r. wszyscy pozostający w klinikach żołnierze mają być przeniesieni do szpitali wojskowych. Od dnia 1 grudnia b. r. ma być natychmiast rozpoczęte gruntowne odnawianie gmachów klinicznych.

IV. Zebrani, zdając sobie sprawę, że powyższe uchwały będą do pewnego stopnia krzywdzącymi dla studentów medycyny w porównaniu z innymi studentami, mają jednak głębokie przekonanie, że dla dobra kraju i armii studenci medycyny przyjmą powyższe zarządzenia ze zwykłą u nich otwartością. Dla umożliwienia studentom ich egzystencji i w ten sposób przysięcia im choćby częściowo z pomocą, należy, by ministerstwo spraw wojskowych przyznało wojskowym studentom meoykom od dnia zwolnienia ich wypłacanie w ciągu trzech miesięcy następujących podorow wraz z przynależnymi im dodatkami: dla szeregowych do sierżantów włącznie pobory podorowego, dla podchorążych i podporuczników pobory podporucznika, a dla wyższych oficerów pobory ich rangi. Powyższe postanowienia odnoszą się także do wojskowych studentek medycyny.

Apel do urzędników państwowych

Warszawa (PAT- Urzędowo komunikuje. Od czasu objęcia kierownictwa rządu prezydent ministrów Witos poświęcał uwagę sprawom funkcjonowania aparatu państwowego, czego dowodem była odczyna wydana do wszystkich urzędników i funkcjonaryuszów państwowych narzeczami po objęciu urzędowania. Obecnie dzięki bezpośredniemu zetknięciu się z wszystkimi warstwami społeczeństwa poszczególnych dzielnic polskich, miał prezydent ministrów wielokrotnie sposobność zapoznać się z ich życzeniami i uwagami odnoszącymi się do funkcjonowania urzędów państwowych oraz postępowania urzędników. Polegając na tem doświadczeniu, wystosował pan prezydent ministrów apel do wszystkich panów ministrów, prosząc ich o zwrócenie szczególnej uwagi na spieszne zalewanie wszelkich prośb i podań składanych w urzędach państwowych, a to zarówno w interesie społeczeństwa jak i w interesie powagi urzędów państwowych. Apel powyższy, który znajduje niewątpliwie żywy oddźwięk u wszystkich pracowników państwowych przyczynić się powinien do zwiększenia sprawności naszego miedego aparatu urzędniczego.

Likwidacja biura propagandy zewnętrznej.

Warszawa (PAT) Rada ministrów na wniosek prezydenta ministrów na posiedzeniu w dniu 3 bm. uchwalila zlikwidowanie biura propagandy zewnętrznej powołanego do życia przy prezydium Rady ministrów uchwałą Rady ministrów z dnia 5 sierpnia br. w chwili niebezpieczeństwa dla państwa.

Wpisy na uniwersytet w Warszawie

Warszawa (PAT- Rektorat Uniwersytetu warszawskiego ogłasza, że wykłady na wszystkich wydziałach dla słuchaczy I. semestru rozpocznie się dnia 1 grudnia, a dla słuchaczy II. semestru i następnych dnia 2 stycznia.

Katastrofa pociągu z darami dla Wilna

Warszawa (PAT) „Gazeta Poranna” podaje, że pociąg wysłany do Wilna z żywnością, jako dar Warszawy uległ w drodze wypadkowi, przyczem kilka wagonów zostało uszkodzonych.

Rosya ma dosyć panowania sowietów.

Uwięzienie gen. Brusilowa. — Powstanie chłopów w 11 guberniach. — Rozkład w armii i siarach rządzących.

Kopenhaga, 3 listopada.

Według wiadomości, nadeszłych z Moskwy, między tamtejszą ludnością objawia się silne wzburzenie z powodu proklamacji stanu oblężenia i mobilizacji komunistów. Komisarz aprowizacyjny ogłasza, że w 11 guberniach zbuntowali się chłopci z powodu rekwiizycji chleba. Wiadomość o silnych atakach nieprzyjacielskich na froncie powiększyła jeszcze wzburzenie ludności. Dokonano licznych aresztowań, tak, że więzienia są przepelnione. Między innymi uwięziono także gen. Brusilowa.

Kopenhaga, 3 listopada.

Dzienniki tutejsze donoszą: Jesien z dzienników ryskich dowiaduje się z wiarygodnego źródła, iż armia sowiecka liczy obecnie już tylko 400.000 wojska. Brak dyscypliny wzrosł w armii czerwonej do tego stopnia, że rząd sowiektów ma wszelki powód do obawy o swoją przyszłość.

Jak wynika z pewnego artykułu bolszewickiej „Prawdy”, ten sam proces rozkładu daje się zauważyć w komunistycznych sferach kierowniczych. Wogóle czasopiśma bolszewickie nie u-

krywają już faktu, że ruch przeciwbolszewicki przybrał katastrofalne rozmiary.

Bolszewia w sieci spisków.

31 SKAZANYCH OFICERÓW W OMSKU.

Kopenhaga, 3 listopada.

Według doniesienia „Prawdy”, wykryto w Omsku wielki spisek w sferach oficerskich. — Skazano na śmierć główne osoby spisku w liczbie 31. Niejaki Czernow, w którego rękach znajdowały się nici antybolszewickich knowań, niezmordowanie objeżdża kraj i podburza ludność. Rodzinę jego internowali bolszewicy, jako zakładników.

Bunt w garnizonie moskiewskim.

Helsingfors (East Express). W garnizonach miasta Moskwy wybuchł bunt. Komunikacja między Moskwą a Petersburgiem zawieszona. Sowiety petersburskie wysłały do Moskwy oddział komunistów finlandzkich, celem przywrócenia tam porządku.

Historyczny dokument w sprawie Małopolski wschodniej.

Jak Lwów miał być bezkrwawo z resztą Polski złączony. — Rozkaz gen. Rozwadowskiego z 1. listopada 1918.

Lwów, 3 listopada.

Polskiemu wydawnictwu korespondencyjnemu „Era” udało się odnaleźć dokument historyczny, będący ważnym przyczynkiem do oświetlenia wypadków listopadowych, które w roku 1918 rozegrały się we Lwowie.

Podajemy w dosłownem brzmieniu tekst depe-
szy wysłanej przez generała Rozwadowskiego, ówczesnego szefa Głównego Sztabu Polskiego w Warszawie, z poleceniem do generała Lamezana, by w chwili przewrotu dziejowego, w momencie rozpadnięcia się Austrii objął we Lwowie władzę jako generał polski.

Depesza ta niestety nie doszła do rąk generała Lamezana, gdyż przychwycili ją Ukraińcy, którzy w nocy opanowali miasto.

General hr. Lamezan — Lwów.
Warszawa dnia 1. listopada 1918. Godz. 10 m.
45 przed południem. Depesza Nr. 15:

Ka Witold Czartoryski zostaje mianowany generalnym komisarzem dla całej Galicji i obejmuje natychmiast zarząd kraju z rąk generała pułkownika namiestnika hr. Huyna.

Naczelnie dowództwo wojskowe w Galicji obejmuje aż do dalszego zarządzenia generał dywizji Puchalski. Polskim komendantem wojskowym w okręgu krakowskim jest brygadier pułkownik Reja. Dla Lwowa przeznaczony jest gen. hr.

Lamezan.

Polskie wojska mają być natychmiast uroczyście zaprzysiężone na podstawie formuły przysięgi z 12 października. Należy ludność plakatami przy użyciu wszelkich środków wezwać do spokoju i porządku. Ludność narodowości niepolskiej należy uważać za zaprzyjaźnioną, dopóki zachowa spokój. Odmarsz wojsk austro-węgierskich i niemieckich nastąpi po zupełnem uregulowaniu stosunków. Przejeżdżające transporty tych wojsk mają być natychmiast przepuszczone.

Polskie wojska nosić mają mundur dawnego korpusu posiłkowego, a jeżeli to nie da się przeprowadzić, przynajmniej polskiego orla na czapce. Wojska ukraińskie, o ile się pojawią, należy uważać jako zaprzyjaźnione — jeśli przestrzegać będą najściślejszej neutralności. W razie nieuniknionego starcia należy postarać się o rozbrojenie, przeszkodzić każdemu ekscesowi, wykroczenia bezwzględnie karać, zapewnić urządzeniom państwowym nienagannie funkcjonowanie. Sabotaż i rabunki należy karać doraźnie.

Podpis: Ekscelencya Rozwadowski, Szef Głównego Sztabu Polskiego mp.

Niestety depeczę tę przyłapali Ukraińcy, którzy natychmiast urządzili znany zamach na Galicję wschodnią.

Ziemia dla 200.000 żołnierzy.

Projekty trzech doniosłych ustaw. — Ziemia dla obrońców o czynny. — Milion Polaków na własnych gospodarstwach na kresach wschodnich. — Doniosły krok naprzód w sprawie reformy rolnej.

Kraków, 4 listopada.

W chwili krytycznej, gdy wobec posuwającego się pod Warszawę najazdu bolszewickiego, nie już jednostkom, ale całemu narodowi polskiemu, ziem a usuwała się z pod nóg, — premier rząd polski Witos w odezwie, wzywającej do ochotniczego wstępowania do armii, zapewnił, że obrońcy Ojczyzny otrzymają z emie, którą obioną. Tę samą uroczystą obietnicę ponowił Naczelnik Państwa w odezwie wydanej do armii po zawarciu pokoju.

Dziś wróg został odparty, niebezpieczeństwo minęło i przychodzi czas, kiedy obietnice te mogą zostać zrealizowane. Zrealizowanie to ma na celu projekty ustaw, które otrzymaw-
szy już aprobatę Rady ministrów, zostaną prar-
wdopodobnie dzisiaj przedłożone przez premler-
a suwerennemu Sejmowi.

Ustaw tych jest trzy: pierwsza o przeję-
cie na własność państwa w szeregu po-
wiatów wschodnich Rzeczypospolitej polskiej,
druga o nadaniu ziem żołnierzom wojsk pol-
skich, trzecia osobna ustawa określi czas i spo-
sób oszacowania, cenę wykupu oraz sposób spła-

ty właścicieli obszarów przejętych przez państwo we wzmiankowanych pow. atach.

Według projektu ustawy pierwszej, państwo przejmuje na własność w 22 ch powiatach wymienionych poniżej: dobra skarbu rosyjskiego, dobra donacyjne i majoraty, dobra należące do członków h. dynastji rosyjskiej, dobra duchowne, klasztorne i t. p., z wyjątkiem gruntów stanowiących własność parafij, dobra innych instytucyj publicznych, a w szczególności fundacyj, przy zabezpieczeniu celu fundacyj.

Ziemię niezalesioną z powyższego zapasu przeznacza się na nadanie żołnierzom, oraz na wykonanie reformy rolnej.

Na ten sam cel mogą być również przejęte na własność państwa w całości lub w części niezalesione ziemie prywatne od lat dwóch lub dłużej, odlegiem leżące, lub od dnia 1 stycznia 1920 r. opuszczone, o ile właściciele nie wrócą do swych siedzib w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Wasciciele gruntów przejętych na własność państwa mają otrzymać w razie powrotu ziemie w innym miejscu w ilości nie przekraczającej 45 ha.

Ustawa ta obowiązuje w następujących powiatach: brzeskim, prużańskim, wołkowyskim, sionimskim, noworódzkim, baranowickim, wilejskim, dziśńeńskim, nieświeskim, luninieckim, pińskim, kobryńskim, włodzimierskim, kowieńskim, łuckim, rówieńskim, dubieckim, sarneńskim, krzemienieckim, ostrogskim, grodzieńskim, lidzkim.

Dalsze artykuły ustawy obejmują przepisy wykonawcze.

Ustawa druga po stwierdzeniu uroczystem zasadniczego prawa obrońców ojczyzny do o-
trzymywania ziemi z zapisu, stworzonego przez
ustawę pierwszą, orzeka:

Do otrzymywania ziemi darmo są uprawnie-
ni: inwalidzi i żołnierze wojska polskiego, któ-
rzy szczególnie się odznaczyli, oraz żołnierze,
którzy dobrowolnie do wojska polskiego wstą-
pili i odbyli służbę frontową. Wszyscy inni żoł-
nierze oraz inwalidzi zdolni do pracy mają
prawo otrzymać ziemię opłatnie.

Od otrzymania, względnie nabycia ziemi wy-
łączeni są żołnierze karani za zbrodnie prze-
ciwko sile zbrojnej państwa polskiego, lub za
zbrodnie dezercyj, — pociągnięci do odgowie-
dzalności karnej za roztrwianie państwowego
dobra (do czasu prawomocnego uniewinnia-
jącego wyroku). — ci, którzy przekroczyli prze-
pisy o demobilizacyi, oraz ci, którzy z pogwał-
ceniem prawa brali samowolnie cudzą ziemię
w posiadanie.

Rozmiar nadanej poszczególnemu żołnierzowi
działki ma obejmować przestrzeń wystarcza-
jącą dla prowadzenia samodzielnego gospodar-
stwa, nie może jednak przekraczać 45 ha, łącz-
nie z dotychczas posiadaną przez żołnierza.

Ziemie, które, którzy ziemie trudnić się
będą, mogą otrzymać ziemię w rozmiarach nie
przekraczających 3 ha.

Grupy żołnierzy, zrzeszone w spółki ziemskie,
mogą otrzymywać ziemię dla różniejszego jej
podziału w ilości, nie przekraczającej 45 ha. na
każdego członka spółki.

O ile żołnierz, któremu ziemia została nada-
na, lub jego rodzina nie osiedlił się w terminie
półrocznym, lub osiedliwszy się, nie zagospo-
daruje w terminie dwuletnim od daty nadania,
wrzucić z nadanego gruntu w drodze admini-
stracyjnej usunięty, przyczem własność gruntu
przechodzi na państwo.

Wysokość opłaty za grunta nabyte przez żoł-
nierzy, określona będzie w rozmiarze 40—80 kg.
żyta za hektar rocznie, a spłaconym w gotówce
na rzecz państwa przez okres 30-letni, począw-
szy od r. 1925.

Państwo polskie w miarę możliwości przyjdzie
z niezbędną w naturze lub w gotówce pomocą
do zagospodarowania gruntów nadanych (po-
moc ta ma być natychmiastowa).

Na cel tej pomocy przeznacza się: część in-
wentarza żywego i martwego, pochodzącego z
demobilizacyi armii, materiału budowlanego
w ilości nie przekraczającej 80 m. sześciennych
na gospodarstwo oraz — dwa miliony marek
do dyspozycyi ministra rolnictwa na udzielanie
kredytu w gotówce, lub w narzędziach rolni-
czych, zbożu do siewu itp.

Gospodarstwa utworzone na mocy tej ustawy
nie mogą być udzielone ani sprzedawane przed
upływem 25 lat od daty ich nabycia.

Projekt trzeciej ustawy, jak już wyżej powie-
dziano, określi sposób oszacowania, cenę wy-
kupna ziemi przejętej przez państwo, sposób
spłaty dawnych właścicieli itd.

Oto więc w naszych oczach ma dokonać się
rzecz doniosła i ważka, dzieło państwowe, które
w sposób stanowczy wpłynęć może na dalsze
ukształtowanie się naszych stosunków.

Uchwaleniem tych ustaw przez Sejm i wpro-
wadzeniem ich w życie nie tylko spełnione zo-
stanie dzieło sprawiedliwości społecznej oraz
dotrzymanie zobowiązań uroczyste przez pań-
stwa podjętych, ale także osiągnięte zostaną
wielkie cele praktyczne, gospodarki państwowej.

W szczególności trzy cele są tych usta-
w: wzmocnienie żyw. odu państwowotw. na kresach wscho-
dnych; częściowe przyznawanie nasycenie głodu
ziom, istniejącego wśród szerokich mas wło-
ściańskich w Polsce, wreszcie — usunięcie trud-
ności i niebezpieczeństw, związanych z każdą
demobilizacją wielkiej armii.

Cel pierwszy jest również jasny jak niespor-
ny dla każdego. Świeżo obejmowane przez nas
kresy potrzebują specjalnej opieki i troskliwo-
ści państwa pod każdym względem.

Zalesienie tych obszarów przez żywioł o
wyższej kulturze ożywi je cywilizacyjnie i za-
początkuje ich rozwój gospodarczy.

Należy podkreślić, że nie jest to bynajmniej

sztuczna kolonizacja, połączona z jakąś krzywdą niepolskich grup wśród ludności miejscowej. Po pierwsze bowiem kresy te zaludnione są tak słabo, że w niektórych powiatach gęstość zaludnienia wynosi zaledwie 7 głów na kilometr kwadratowy (na zachodzie Polski wszędzie prawie powyżej 100); zresztą przeznaczenie na ten cel ziemi z dóbr carskich, donacyjnych, majorackich itd. określa dostatecznie jej charakter.

Po drugie — będzie to raczej częściowym pokryciem ubytku ludności polskiej, która przedtem zamieszkiwała te kresy, spowodowanego najpierw przez gwałty armii carskiej, później przez terror bolszewicki itd.

Co do celu drugiego — to według kompetentnych obliczeń przy wykonaniu projektowanej reformy rolnej w 22-ach wschodnich powiatach utworzonych zostanie do 200.000 samodzielnych małych gospodarstw włościańskich. Tyleż więc rodzin — czyli około miliona głów osiadzie na własnym, dostatecznie obszernym kawałku ziemi — i te miliony głów przesuną się z gęściej zaludnionych dzielnic zachodnich na terytoria wschodnie. **Przeprowadzenie reformy rolnej w Polsce środkowej i zachodniej będzie przeto la-**

twiejsze i będzie mogło spokojnie się odbywać.

Co do celu trzeciego — również długo rozwodzić się nad nim nie potrzeba. Znane są ostryżnie trudności, a nawet niebezpieczeństwa, związane z rozpuszczeniem setek tysięcy ludzi — wczoraj żołnierzy ujętych w twarde karby dyscypliny i organizacji wojskowej — dziś już swobodnych cywilnych obywateli, z których część znaczna nie może odrazu wrócić do dawnych swoich czy nowych warsztatów pracy. Ta groźba powstania nowych stutysięcznych rzesz bezrobotnych przez wykonanie projektowanej ustawy może być usunięta, gdy 200.000 ludzi otrzyma odrazu nietylko pracę, ale własne warsztaty pracy, których posiadanie uczyni z nich w dodatku żywo, stojący na straży ładu i porządku.

Misja cywilizacyjna spełniona, sprawa reformy rolnej posunięta o znaczny krok naprzód, kraj uszczuplony przed ujemnymi skutkami demobilizacji — oto rezultaty, które mogą być osiągnięte dzięki uchwaleniu i przeprowadzeniu projektowanych ustaw. Niewątpliwie też Sejm podejmie inicjatywę rządu, i jednogłośnie uchwali projekty doniosłych ustaw przemieni w rzeczywistość.

Polska krajem złota?

20 milionów franków dziennie dochodu z eksploatacji tatrzańskich granitów złotonośnych. — „Marka polska warta może być więcej, niż funt angielski“.

Kraków, 4 listopada.

Nadzwyczaj sensacyjną wiadomość przynosi „Kurier warszawski“ o możliwości wydobywania w Polsce złota z granitów tatrzańskich, co zapewnić może Rzeczypospolitej Polskiej wprost nieobliczalne bogactwa.

„W murch naszej stolicy — pisze „Kurier Warszawski“ — bawi człowiek, który długie lata strawił na badaniach i poszukiwaniach w dziedzinie fizyki, aż nareszcie udało się mu znaleźć sposób proskowania, a raczej rozpylania wszelkich mas krystalicznych na grupy molekularne.

Pierwsze doświadczenia były dokonane w Londynie w British College Laboratory, którego ówczesnym kierownikiem był przyjaciel naszego rodaka, sławny uczoney Wiliam Ramsey. Doświadczenia te pierwotnie były dokonane na bardzo drobnych bryłkach krystalicznych, pozwoliły jednakowoż przy głębokich badaniach nawiązać teorię, sprawdzoną dziś powszechnie, o budowie molekuł, które są same w sobie całymi światkami astralnymi posiadają słońca, a wokół nich krążące planety.

Dziś, w kilkunastoletniej mozolnej pracy znalazł nasz poszukiwacz prawdziwą przyczynę, a więc też zasadę, a dalej nadzwyczaj łatwy sposób praktycznego zastosowania tego odkrycia na wielką skalę.

Nasze złotonośne granity tatrzańskie są nadzwyczajnie biedne. Mimo to jednak przy masowym ich proskowaniu **można z nich rocznie tyle złota dobywać, wile go dotychczas dobyto na całej kuli ziemskiej**, czyli, przy szerokiej eksploatacji, dziennie miliony gramów złota, przy czem odpadki pozostałe w postaci sproszkowanej masy, przedstawiałyby, zdaniem odkrywcy, dzie sięć razy większą wartość od samego złota.

Wartość takiego pyłku molekularnego leży w użyczeniu ziemi, czyli stanowi pokarm dla roślin gotowy. Ponad to do fabrykacji cementu użyty pyłek daje bajeczną wytrzymałość, tak, że zdaniem fachowców, 100 kg. pyłku ma wartość, licząc na funty szterlingi, około 30 funtów szterlingów.

Trzeba wreszcie zważyć, że cała manipulacja nie przenosiłaby nigdy dziesiątej części wartości dobytego materiału. Przypuściwszy, że nasz poszukiwacz potrafiłby po kilkoletniej pracy proskować dziennie 20.000 metrów kubicznych granitu, **dałoby to dziennie do 20 milionów franków dochodu, a połowa ów dochód byłby dochodem Polski, marka polska wartaby była więcej, aniżeli obecnie funt angielski.**

Zdanie takiej powagi naukowej, jaką jest rektor paryskiego uniwersytetu, p. Paweł Apell, który na zebraniu, umyślnie w tym celu zwołanem, uczonych francuskich w dniu 24 czerwca

r. ub. eksperymentalną teorię naszego rodaka osobiście przedstawił i zupełnie ma do niej zaufanie, powinno by zaważyć na tyle w powyższej sprawie, aby odpowiednie siły w kraju weszele pobudzić do czynnego zaciekania w tej kwestyi. Pomimo kilku propozycji zagranicznych, **rodak nasz stanowczo tajemnicę nowego odkrycia tylko dla dobra Polski zachowuje i z wielkim rozgorączaniem wspomina ośpalosć poinformowanych w tej sprawie osób w kraju naszym.** Nazwiskiem odkrywcy — kończy „Kurier Warszawski“ — służymy w każdej chwili osobom, któreby zainteresowały się tym epokowym wynalazkiem“.

Sensacyjną tę wiadomość o odkryciu podajemy z wszelkimi zastrzeżeniami. W popularnym jej bowiem przedstawieniu przez „Kuriera“ jest wiele punktów niejasnych, które zresztą mogą wydawać się takimi tylko wskutek małej ścisłości, niemniej budzą wątpliwości poważne. O całej rzeczy powinni wypowiedzieć się fachowcy, którzy zapewne przystąpią do niej i rozpatrzą ją bez uprzedzeń. My, narazie nie wdając się w rozpatrywanie szczegółów, podajemy ją z obowiązku publicystycznego na odpowiedzialność poważnego źródła, jakim jest w każdym razie „Kurier Warszawski“.

Nowe ustawy i rozporządzenia.

Oplata stemplowa od kart do gry.

Ostatni dziennik ustaw ogłasza ustawę w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry. Wedle tejże ustawy opłata wynosi 30 marek od talii. Karty przeznaczone do wywozu za granicę wolne są od tej opłaty. Opłaty od kart, sporządzonych w kraju, wytwórca obowiązany jest uiszczyć gotówką przed puszczeniem ich w obieg. Karty, przywiezione z zagranicy, podlegają opłacie równocześnie z uiszczeniem cła. Dowodem uiszczenia opłaty lub jej odroczenia jest stempel urzędowy oraz banderola.

Przeciw niestosującym się do artykułów powyższej ustawy przewidziane są grzywny w wysokości 30.000 marek, oraz kara aresztu do 6 miesięcy.

ECHA.

Święta prozniactwa.

(m-m) Edykt papieski o zniesieniu pewnej ilości świąt został w całym świecie katolickim przyjęty z uznaniem — jedynie w Polsce spotkał się z protestem... Trudnoż przypuścić, by Polska była bardziej katolicką niż Watykan — i nie rożność główną w tym wypadku odgrywała rolę ale wrodzona nam skłonność do świętowania, a raczej próżnowania. Mało nam świąt kalendaryzowanych więc tworzymy je sobie sami... Zatem święta narodowe, robotnicze, dzielnicowe, lokalne, i jakie się tylko da wynaleźć... Święto pa-

MICHALINA SZWARCOWNA. 2

Przedziwny kochanek

Czyż nie wylaniła się z każdego rogu ulicy, gdy tu śpieszyła, z każdego muru, gdzie jaskrawe płachty głosiły niedawny jeszcze koncert maestra? Czyż nie odezwał się cichy, — przecichy, jej tylko uszu dosłyszalny dźwięk, co Amaliego skrzypiec miał czar i słodycz?

Wahanie trzymało jej głos na uwiezi, gdy zaczęła mówić:

— Mój mąż n'ezdrów jest od kilku dni. Chciałam Cię więc prosić...

— Ależ Malina, za godzinę byłbym przecież u was, a teraz dochodzi siódma. Czy coś niepokojącego?

Zawahała się ponownie i znowu po chwili odrzekła:

— Nie!.. — ale ja musiałam być wcześniej u ciebie.

Spojrzeni sobie równocześnie, w oczy, szybko, bystro, oboję w roli sędziów śledczych. Doktor miał twarz, jak zwykle, zamkniętą na zairzask, który otwiera właścicielowi tylko znany klucz, — jedynie w żrenicach wybladłych już lśniło przenikliwe światło. Malina lekko przybladła pod naporem myśl, które się w niej zerwały, a z których każda mówiła, iż od przyjaciela — jakim był dla niej Rafał już w tych czasach, gdy wąż warkocza pełzał dopiero po jej plecach, śmiało może domagać się pomocy.

Doktor czekał.

Nie było przecież innego wyjścia dla niej!

— Toldini wyjechał dziś — zaczęła starając

się mówić spokojnie — bo na zawarcie powiek zemdlalo w niej ciało pod dźwiękiem nazwiska.

Doktor odparł jeno: — A! — na niskim tonie i zapalił cygaro.

— Tak... odjechał... to jest — z północnego dworca. Koncertował tutaj po raz drugi. Przed pół rokiem po raz pierwszy. Od tego czasu się znamy. Powiada, że my tu wszyscy jesteśmy bardzo muzykami.

— Toldini! — powtórzył doktor, zamykając zapalniczkę powolnym ruchem. Ależ on ma garb i znaki po ospie.

— Garb? — oburzyła się. Prostu wysokie plecy. Znaków zaś nie widac, ma tak ciemną cerę. Zapomina się zresztą o tem gdy gra! Ach! jak gra! — dodała owiana ponowni pożarem niedalekiej chwili.

Doktor słuchał paląc cygaro. Ani jednego słowa! Ani jednego gestu! Malinie było prawie przykro na widok tej niaruchomości Rafała.

— Koncertowałby i po raz trzeci, ale sekretarz jego naglił...

— Przeworny sekretarz!

— Węc wyjechał! Rozpoczyna tournée artystyczne po Australii. Z tego też powodu hylam... to znaczy odprowadzałam go na dworzec.

— Zapelnie zrozumiałe wobec tej australskiej odległości.

— Prawda? — rzuciła dotykając go błyskawicznym spojrzeniem. — Powiedz mi w domu, że wrócę o piątą a teraz zbliża się siódma.

Zwolniła bieg słów. I po kilku sekundach:

— Spóźniłam się baniebn...!

Doktor strzasnął poniżej z cygara Nawrót dawnych myśli wsiąki w niego antenacka jak zabójcza woń chloru.

Widmo czy echo wyczułgalo się z jamy prze-

szłości.

Szybko jednak się opanował

— Jaka temperatura u Raula?

— Wczoraj było trzydzieśc osiem, dziś, trzydzieści siedm, pięć...

— Ależ to jasne! Zaniępokojona, podplewyłaś do mnie, z tem bym wcześniej dziś do was przyszedł niż zazwyczaj — czy tak?

Uśmiechnęła się do tych oczu mędrych, które teraz patrzyły wprost w jej twarz.

— Czytasz we mnie jak w swoich książkach.

— Bo wiem, że każdy okres życia człowieka narażony jest na inną chorobę.

— Wypelnisz więc tę lukę między piątą a siódmą?

— Wypelnij!

Pochyliła się tak, iż zarumieniony policzek oparł się o jego ramię.

— Węc, jaki on zazdrośny.

— Wtem i dlatego należy go oszczędzać.

— Och tak! Musi się go oszczędzać.

— Dobrze zrobiłaś przychodząc do mnie. Zdrowie jest chorobą, jak gruźlica lub wroczka tyfoidalna i wymaga leczenia. Dotknijcie się to najgorszy pacyenci, bo najgłupszy. Sądzą bowiem, że posiadają najlepsze zdrowie. A w gruncie rzeczy, ty przecież kochasz swego męża.

— Ależ naturalnie — potwierdziła z zapewnieniem.

— Gdy porównam wprowadzie Raula z Toldinim... Jesteście jednak dziesięć lat pobrani — mówił patrząc na nią badawczo, to odwrócić wzrok i gdzieś w kącie rzucił się.

— I fakt ten objaśnisz rzecz całą lepiej, niż najistotniejszy reflektor. Więc ty, chcąc ratować miłość małżeńską, nabierasz co prędzej tchu. Nie więcej!

(Ciąg dalszy nastąpi.)

trona miasta — wstrzymajmy się od pracy, obchód rocznicy bitwy pod Kircholmem świętujemy, „trzeci” dzień świąt Wielkanocnych można jeszcze nie pracować. W żadnym kraju niema tyle dni wolnych od pracy co u nas. Nigdzie robotnik nie porzuca tak często fabryki, nigdzie dziecko nie przerywa tyle razy nauki. Gdyby u nas rozpisac ankietę ile niedziei powinno być w tygodniu — to napewno większość orzekłaby, że co najmniej sześć a siódmy dzień oczywiście powinien być przeznaczony na odpoczynek dla zmęczonych świętowaniem.

Wszystkie rocznice narodowe służyły dotychczas za pretekst do próżnowania. A gdyby tak było przez wzmoczenie intensywności pracy? Czy nie byłoby praktyczniej i rozsądniej? No tak, ale wówczas straciłyby one dla olbrzymiej ilości „rolawiaczy świąt” cały swój urok.

Z MUZYKI.

(Wieczór kwartetowy Instytutu Mmuzycznego. „Widma” Moniuszki.

Wieczory kwartetowe, urządzone staraniem dyr. Instytutu Muzycznego we własnej sali, mają swoją ustaloną opinię i swych stałych słuchaczy, rekrutujących się z najmuzykalniejszych melomanów Krakowa. Tym razem obdarzone ich świetnie zagranym kwartetem fortepianowym Adur, Mozarta, wykonanym z precyzją i dużą starannością przez tak wybitnych muzyków jak dr. Apte (I. skrzypce), p. A. Rausch (II. skrzypce), p. Solecki (altówka) i dr. Rolanowski (wiolonczella) — zamilowanych kwartetistów. Part fortepianową spozął w ręku znakomitej pianistki, p. Klary Czopp-Umlaufowej, odczuwającej przewybornie zarówno koronkową strukturę melopei Mozartowskiej, jak niemniej całej tej epoki, a umiejacej przedstawić wszystkie walory muzyczne niepospolitego dzieła, cytując szczegóły i opanowując całość.

Szczególnie w drugiej części zabrzmiały akordy świetnie zgranego zespołu, całą intensywnością woluminu, podpartego rozumnie prowadzonym akompaniamentem.

Z nieminiejszym artyzmem oddano też „Kwintet fortepianowy Es-dur”, choć tu i ówdzie dawały się odczuwać istotne niedociągnięcia w zgraniu się całego ensemble.

Ważkość produkcji tej podniósł i uświetnił przygodny występ doskonałej i wytwornej śpiewaczki operowej, p. Ady Nekar, której świetne kroczące heroin operowych, a szczególnie „Orfeusza” — w tegoż tytułu operze — Gluecka mamy w żywej pamięci.

Wspaniale, o przepięknym, głębokim timbrze głos śpiewaczki brzmiał w pieśniach Mozarta i Beethovena intensywnie, sprawiając prawdziwą bliesadę artystyczną słuchaczom, dzięki nawakróć stylowemu ujęciu tych arcydzieł, oddanych z artystycznym smakiem i wysoką masywnością szerszego ruchu koncertowego, byłoby bardzo wskazaniem, aby znakomita śpiewaczka dała się słyszeć na estradzie sali „Sokoła”, gdzieby — bogaty w dźwięk oraz kolorystykę — głos jej rozbrzmieć mógł w całym bogactwie swoich walorów i z całym wdziękiem niezwykle ujmującego dźwięku. Dla melomanów byłby to jeden z najpiękniejszych wieczorów, zaś dla liszniej rzeszy uczących się śpiewu doskonałą sposobnością usłyszenia tego rodzaju głosu, jakiego od lat kilku w Krakowie nie słyszano.

„Widma” Moniuszki, wystawione przez krak. Tow. operowe, zawiodły w pewnej mierze publiczność, wypełniającą widownię teatru im. J. Słowackiego, dano je bowiem na scenie w sposób koncertowy, o czem ogłaszające produkcje ulistze ani soczyste komunikaty nie wspomnialy.

Pomijając tę drobnostkę, należy czyn ten polecić na dobro Towarzystwa, które gnębione przez różne czynniki, decydujące o jego bycie, robi, co może, byleby od czasu do czasu zaznaczyć swoje „jestem i żyję” — jakimś muzycznym czynnem. — Wspaniale i potężne dzieło niezmiertelnego twórcy „Halki”, wykonano z należnym nu pletyzmem.

Chór, uszczuplony nieco w części żeńskiej, lecz wparły pięknymi głosami solistek, brzmiał ładnie i ośniewał audytorium pięknym wykonaniami, mimo pewnych drobnych uchybień intonacyjnych. Dynamika, doskonale przeprowadzona, występowała w rubatach, ujętych przez dyrygenta z właściwym mu poczuciem artystycznej miary.

Partye solowe śpiewały z powodzeniem p. Zbiżniewicza, której przepiękny mezzosopran brzmiał rozlewnie, p. Jaworzyńska, zawsze u-

mująca starannością wykonania, p. Mazurek, oraz p. Mazanek cokolwiek niedysponowany.

W tych warunkach nie powinien był śpiewać duetu. „Na głowie ma kraśny wianek”, napisanego przez Moniuszkę i tak zresztą na sopran i alt. — Tekst niespiewany wygłosił przepięknie p. Biadkowski, artysta teatru im. J. Słowackiego.

Tow. operowemu, a specjalnie dyrygentowi p. Walewskiemu, który prowadził wprawną i doświadczoną dłońią wykonanie „Widma”, należą się żywe słowa uznania.

Stanisław Bursa.

ZIGZAKI.

Wystawa za milion.

(stm) Mówią, że Kraków jest miastem tylko konserwatystów i szopkarzy. Tak było — ongi. Obecnie Kraków jest także miastem paskarzy i — plotek. Wiadomość każda obiego gród podwawelski lotem błyskawicy, a podczas tej krótkiej drogi ogromnieje jak lawina. Z racji wystawienia przez teatr miejski im. Słowackiego „Orlątko” Rostanda, do którego czynione są poważne przygotowania, ktoś, gdzieś, kiedyś — w każdym razie bardzo niedawno — powiedział, że wystawa do tej sztuki będzie kosztowna. — Drugi dodał: bardzo kosztowna, trzeci — że kosztować będzie dziesiątki tysięcy, czwarty — że sto tysięcy, piąty — że pół miliona, szósty już — że milion...

I tu pękło bomba. Dyrekcyja otrzymuje jednocześnie dwie wizyty: jedną — paskarza meblowego, który oferuje teatrowi nabycie salonu „empire” za pół miliona. Drugą — oburzonego społecznika, który grzmi i błyska świętym gniewem, że w tych czasach, kiedy ludzie nie mają co do ust włożyć, na „takie rzeczy” miliony, panie dobrodzieju...

Komu dogodzić? Jeden chce „zarobić”, drugi mówi świętą prawdę. Całe szczęście, że obaj się omylili. Teatr salonu nie kupi, — gmina nie tak jest skora do wypuszczania milioników. I wystawa nie będzie kosztować miliona — w teatrze, którego całoroczny budżet dochodzi do pięciu milionów. Niema obawy.

Tyle w tem jest prawdy, że wystawa „Orlątko” ma być istotnie starannie przygotowana. A milion — to będzie kosztować dopiero na przyszły rok, gdy para butów kosztować będzie sto tysięcy i dyrekcyja zechce połowie męskiego peronału sprawić całe buty...

Chwila bleżąca.

Kalendarzyk:

Św. Karola
Wschód słońca: 7:34
Zachód słońca: 4:13
Długość dnia: 9:25.

Czwartek
4
Listopad

TEATR IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Zazdrość”.
Piątek: „Dziady”.
Sobota: „Wielki człowiek do małych interesów”.
Niedziela popoł.: „Weteran”.
Wieczór: „Wielki człowiek do małych interesów”.

TEATR „BAGATELA”

Czwartek: „Tajfun”.
Piątek: „Dobrze skrojony frak”.
Sobota: „Tajfun”.
Niedziela popoł.: „Scrawa kaisera”.
Wieczór: „Tajfun”.

TEATR POWSZECHNY

Czwartek: „Życie paryskie”.
Piątek: „Za dawnych dobrych czasów”.
Sobota: „Baby”.
Niedziela popoł.: „Królowa róż”.
Wieczór: „Baby”.

OPERETKA W NOWOŚCIACH

Czwartek: „Sybilla”.
Piątek: „Dama w gronostajach”.
Sobota: „Polska krew”.

WYKŁADY W DOMU ARTYSTÓW (Plac św. Ducha) w zarządzie krakowskiego Związku literatów.

Czwartek J. Flach: „Sławni awanturnicy”, cz. II.: Renesans.

KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (RYNEK GŁÓWNY. LINIA A—B L. 39).

Czwartek, red. dr Antoni Beaupre: „Zagalka Wschodu”.

ODCZYTY W MUZEUM PRZEMYSŁOWEM IM. Dra BARANIECKIEGO.

Sobota, dr Mieczysław Jezewski: „Nowoczesna radiotelegrafia” część II.

— o —

Wieści z Kamieńca Podolskiego.

„Ukraińska Dumka” donosi, że w głównej kwaterze armii Ukraińskiej Republiki Ludowej odbyło się w d. 30 października r. b. spotkanie

marszałka Piłsudskiego z gł. atamanem Petlurą. Tematem rozmowy miało być obecne położenie militarne na Ukrainie.

Jak donosi „Wpered”, przybyły już do Kamieńca Podolskiego misje polityczne: polska, francuska, amerykańska i rumuńska. Przybył podobno także delegat bolszewików z Moskwy.

Ministerstwo spraw żydowskich U. R. L. zaprzecza oficjalnie pogłoskom, jakoby w Kamieńcu Podolskim miał być dokonany pogrom żydów.

— o —

Balachowicz i Sawinkow opuścili Polskę.

Gen. Balachowicz i przewodniczący Komitetu rosyjskiego w Polsce Sawinkow nadesłali na imię Naczelnika Państwa depeszę, w której zawiadamiają go, iż opuścili terytorium polskie i że podejmują razem z narodową armią ochotniczą rosyjską walkę o niepodległość Białorusi.

Tadeusz Miciński żyje!

„Kuryer Poranny” otrzymał z wiarogodnego źródła wiadomość, że znakomity poeta, Tadeusz Miciński, żyje i przebywa w Moskwie.

Jak wiadomo, przed dwoma laty Miciński, który przez cały czas wojny bawił w Rosyi, nagle zginął, w chwili, gdy w sprawach opieki nad polskimi zabytkami przeszłości wyjechał był z Moskwy do Witebska. Przez dwa lata nie o nim słycać nie było. Jak ocalał i gdzie przez dwa lata przebywał, nie dotąd nie wiadomo.

Faktem jest jednak, że Miciński jest obecnie w obozie koncentracyjnym jeńców polskich w Moskwie.

— o —

Postulaty Polaków z Inflant.

Związek Polaków inflanckich wysuwa następujące postulaty pod adresem rządu Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) skuteczne podtrzymywanie szkolnictwa polskiego, zwłaszcza przez zapewnienie stosownej opieki materialnej;
- 2) jasne uregulowanie w porozumieniu z Polakami miejscowymi spraw poddaństwa przez przyznanie nam prawa opcyi;
- 3) skuteczne zabezpieczenie polskiej własności ruchomej i nieruchomej od przejścia do rąk lotewskich ze szkoda dla polskiego elementu na Łotwie;
- 4) skuteczna pomoc w stworzeniu organizacji chwilowo sil inteligentnych i wystawionego na szykany ze strony władz lotewskich;
- 5) skuteczne zabezpieczenie polskiemu elementowi na Łotwie jaknajwiększych praw autonomicznych (zawarcie konwencji gwarantującej autonomię mniejszości narodowej);
- 6) wywarcie presyi na rząd lotewski, żeby władze przestały prześladować Polaków na Łotwie, szczególnie w Letgali.

— o —

Jeszcze jedna komisya...

Zagranicę opanowała istna mania wysyłania do Polski różnych misyj i komisyj, które mają spełniać tu rolę niepowołanych kontrolorów.

Oto ewangelicy ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej wydelegowali do Europy komisję, do której ewangelicy z Wielkopolski wyśtosowali „skargę”, mającą swe źródło w tem, że rząd polski nie może się zgodzić, by zbor ewangelicki w państwie polskim był zależny od władz zboru ewangelickiego w Berlinie. Na zaproszenie tej misji amerykańskiej wyjechał do Kopenhagi pastor Bursche, superintendent generalny.

O nawiązanie łączności kulturalnej Polski z Francją.

Poznań (East Express). Znany uczony francuski Fortunat Strowski, profesor literatury w Sorbonie, autor historii literatury nowoczesnej, przybył do Poznania w misji rządowej, wysłany przez francuskie ministerstwo oświaty celem nawiązania stosunków między uniwersytetami polskimi a francuskimi oraz ułatwienia młodzieży polskiej studyów we Francji. Zwiędził on następnie Warszawę, Kraków, Lwów.

O ratunek dla powracających jeńców.

Osoby przybyłe z Podwołoczysk i Tarnopola opowiadają o straszliwej nędzy jeńców, którym udało się zbiedz z niewoli bolszewickiej. Odbarci z odzieży przez bolszewików wracają prawie nadsy. Przybywszy w granice Polski zostają odstawieni pod bagnetami do stacji zborniej w Tarnopolu, skąd bez najmniejszego zaopatrzenia odstawia się ich do stacji zbierającej we Lwowie na Cytadeli, gdzie dotychczas trzymano ich w naziem, w nieogrzanych kaszarniach przez 2 i 3 dni, a potem nagich prawie, odasya się do ich pułków często za Zbrucem z powrotem.

Jezeli wojakowosc nie jest w możności zap...

trzenia powracających jeńców, to Biały i Czerwony Krzyż winny jak najrychlej wdrożyć energiczną akcję ratowniczą.

O ciepłą odzież dla dzieci.

Polsko amerykański komitet pomocy dzieciom, chcąc dostarczyć ciepłej odzieży dla jak największej ilości dzieci, nie poprzestaje na rozdawnictwie 175 tysięcy kompletów ubrań, ale za pośrednictwem amerykańskiego wydziału ratunkowego zostaje sprowadzone 500 tysięcy jardów faneli na sukienki dla dzieci. Istniejąca ta będzie rozesiana do różnych miejscowości kraju i rozdana dzieciom już w postaci gotowych ubrań za pośrednictwem komitetów P. A. K. P. D. Przypuszczalnie ta ilość faneli starczy na obdarowanie około 170.000 dzieci. Zwłaszcza, że metr faneli kosztuje około 1000 mk. — nowy dar P. A. K. P. D. stanowi wartość 50 milionów marek.

Jubileusz Ludwika Wierzbickiego.

Nie ma nic mniej trwałego i bardziej zmiennego nad karierę artystyczną. Sława rozwija się jak dym, wędną kwiaty wieńców i kruszą liście laurowe. Cały Kraków zna sympatycznego artystę z „Bagateli”. Ludwika Wierzbickiego, który w epizodycznych rolkach zbiera gorące oklaski, ale niewiele osób — zwłaszcza z młodszego pokolenia wie o tem, iż on przed laty dwudziestu kilku odnosił tryumfy na scenach operowych w Petersburgu, Moskwie, Warszawie, Odasie, Hamburgu, Frankfurcie, Medyolanie, Barcelonie itd. Nazwisko fenomenalnego śpiewaka, który zaczawszy od partyj barytonowych, przeszedł następnie do partyj tenorowych, aby skończyć swą karierę śpiewacką jako basista, elektryzował wielkomięskie tłumy. Obiegano kasy teatralne, aby dostać bilet na występ słynnego Wierzbickiego. Ale artyści podobni do owych koników polnych, co na zimę żadnych zapasów zebrać niezdolni, i oto sędziwy artysta, znalazłszy się w nędzy, pozbawony emerytury — wziął się do rzemiosła i jako czeladnik szewski zarabiał w Krakowie na utrzymanie. Tu go odszukał stary przyjaciel p. Paszkowski i wciągnął lekkomyślnie z powrotem do pracy scenicznej. Lekkomysłnie powtarzając, bo rzucił dzisiaj kopyto szewskie dla sceny — to niepraktyczność w oczy bijąca...

Dnia 6 listopada koledzy urządzają panu Wierzbickiemu wieczór jubileuszowy, na którym 70-letni artysta odśpiewa partję torreadora z „Carmen”, którą niegdyś budził w tłumach entuzjazm.

Niewątpliwie publiczność krakowska pospieszy masowo do „Bagateli”, aby dać wyraz swej sympatii i uznania dla powszechnie lubianego artysty.

J. M.

JUBILEUSZOWY WIECZÓR LUDWIKA WIERZBICKIEGO, który w sobotę 6 bm. w sali „Bagateli” obchodzić będzie pięćdziesięciolecie scenicznej swej pracy urozmaicony będzie ogromnie, udziałem całego szeregu sił artystycznych. Obfity program zapowiada dwie komedijki i szereg ciekawych punktów nastrojowych i kabaretowych. Początek wieczoru o godz. 11. Bilety nabywać już można przy kasie teatru.

ROZDAWNICTWO DEPUTATÓW ROBOTNICZYCH. Od dnia 5 listopada br. będą wydawane deputaty robotnicze dla pracowników w zakładach przemysłowych, zakładach użyteczności publicznej i w przedsiębiorstwach robót publicznych którzy zostali zgłoszeni i zakwalifikowani do dodatkowej aprowizacji po dzień 9 września br., a mianowicie dodatkowe racye cukru za lipiec sierpień i wrzesień po 180 dkg. cukru na osobę (w tem 60 dkg. cukru żółtego za lipiec po M 16 za 1 kg i 120 dkg. cukru białego za sierpień i wrzesień po M 19 za 1 kg) oraz po 1 kg kaszy jaglanej w cenie po M 19 za 1 kg i 4 kg pszunku lub siekanki na osobę za wrzesień br. w cenie po M 14 za 1 kg. Powyższe racye dodatkowe otrzymują: uprawnieni pracownicy, którzy pracują w prywatnych zakładach przemysłowych, zatrudniających poniżej 30 robotników na odpowiednio ostatecznie legitymacye dodatkowe wprost w sklepie braci Mikołajczyków ul. Połajska 18 i w tym celu przedłożyć we właściwych biurach chlebowych poświadczenia pracy wystawione przez swych pracodawców wraz z legitymacjami dodatkowymi po przednio wydanymi oraz uiszczą ustanowioną opłatę; uprawnieni pracownicy we wszystkich innych zakładach za pośrednictwem zarządów odczynnych przedsiębiorstw, których upoważnieni zastępcy winni zgłosić się po przekazy poboru w biurze centralnym magistratu (ul. Wiślna 4) i przedłożyć do tego celu przepisane poświadczenia tudzież szczegółowe wykazy rozdziału przydzielonych ostatnim razem deputatów, o ile dotąd nie zostały przedłożone. Przy rozdawnictwie deputatów zarządy fabryk i przedsiębiorstw są obowiązane przestrzegać wydanych poprzednio zarządzeń, a w szczególności przeprowadzić rozdział pod kontrolą młózków zaufania i prowadzić szczegółowe wykazy rozdziału oraz są odpowiedzialne za należyte rozdawnictwo. Do zezalania się w biurach chlebowych wyznacza się terminy według następującego porządku alfabetycznego: Dla osób z początkowymi literami nazwisk od A do F w piątek 5 listopada, od F do J sobota 6 listopada, od K do L poniedziałek 8 listopada, od M do P wtorek 9 listopada, od R do S środa 10 listopada, od T do Z 11 listopada.

NAPÓJENIOWO ZALOŻONE DLA ŻOŁNIERZY. Dnia 6 listopada o godzinie 9 odbędzie się w kościele N. P. Maryi uroczyste nabożeństwo załóżne za żołnierzy, poległych i zmarłych z trudów wojennych. Nabożeństwo re. eobrował Lędzie J. E. księżę biskup Sapieha. Udział weźmie generałicyz z korpusem oficerskim i oddziałami tu. Żołęgi Weterani z 1863 roku, reprezentacye władz cywilnych i delegacye instytucyj społecznych. P. T. publiczność zaprasza się do wzięcia udziału w tej uroczystości.

OPERETKA W NOWOSCIACH. „Dama w gronostajach” powtórzona zostanie w piątek i niedzielę wieczór. We czwartek „Sybilla”. (równocześnie premiera tej operetki w Warszawie).

KURS DLA OPIEKUNEK ZDROWIA. Ministerstwo zdrowia publicznego otwiera z dniem 15 listopada w Warszawie sześciomiesięczny kurs dla opiekunek zdrowia, które Lęda miały pierwszeństwo przyjęcia do nowopowstałych organizacyj opiekuńczych. Wykłady teoretyczne odbywać się będą w dniach wieczornych, obok tego przeprowadzone będą zajęcia praktyczne w szpitalach stacjach opieki nad dziećmi i d. Bliższych wyjaśnień co do przyjęcia na kurs i ewentualnych ułatwień udzieli wydział opieki społecznej magistratu w Krakowie pl. W.W. Świętych 1. II. p.

(ab) POLZIEKOWANIE. Miejski urząd zdrowia dziękuje zarządowi amerykańskiego Czerwonego Krzyża za dostarczoną odzież dla pracowników oczyszczalni miejskich na dworcu kolejowym i na Dajwórze w Krakowie.

(ab) WALEK Z LICHWA. Krakowski urząd walki z lichwą skazał za sprzedaż mięsa i słoniny po wygórowanych cenach Karola Muellera na grzywnę 10 tysięcy marek albo 30 dni aresztu; za wygórowane ceny potraw współwłaściciela kawiarni Teatralnej Salomona Wetsteina na 5000 marek albo dwa tygodnie aresztu; za sprzedaż pieczywa o wadze nieprzepisanej Piotra Madeja na 1000 marek albo 7 dni aresztu; Panię Rauchenderowa na 1000 marek lub 4 dni aresztu; Chilę Dorfa na 1000 marek lub 7 dni aresztu; za sprzedaż siana po wygórowanych cenach Józefa Kadulę na 1000 marek lub 4 dni aresztu oraz konfiskatę 400 kg siana; za pośrednictwo w kupnie zboża Maurycego Weissa na 1000 marek lub 7 dni aresztu.

(ab) O NAPADY RABUNKOWE. W krakowskim sądzie okręgowym karnym rozpoczęła się wczoraj czwarta kadencja Trybunału sądu przysięgłych. Na ławie oskarżonych zasiadli Władysław Remin, Ludwik Ryś Stanisław Gebala, Józef Remin, Władysław Rosowski, Julian Gień, Albin Ryś, i Mieczysław Wojtas wszyscy pochodzący z Teczynka, a obwinieni o szereg napadów rabunkowych kradzieży i innych czynów karygodnych. W szczególności dopuścić się mieli Ludwik Ryś, Kosowski i Gień w czerwcu 1919 r. rabunku na osobie stróża zarządu kamieniołomów w Mickinie koło Krzeszowic podczas którego skradli oni pięć pasów powojskowych wartości 50.000 koron. Ponadto oskarżeni są Józef Remin, Kosowski, Ludwik Ryś i Gień oraz Wojtas o to że w maju 1919 roku skradli w kamieniołomie w Teczynku pas powojskowy, wreszcie rozmaite artykuły spożywcze w magazynie kopalni węgla „Krystyna” tudzież dopuścili się szeregu innych kradzieży w Krzeszowicach, Teczynku i okolicznych wsiach. Obwinieni Gebala i Józef Remin oskarżeni są również o niektóre kradzieże, tudzież gwałt publiczny, jakiego się dopuścić mieli na osobie woźnego sadowego w Krzeszowicach podczas prowadzenia ich do aresztu. Rozprawie przewodniczy s. s. o. Jen. Ist. wujtuja s. s. o. z. uerowicz i Łucki, sk. prok. Kolbasz, broni Wł. Remina dr Friedman Rysiów, J. Remina, Kosakowskiego, Gienia dr Antoniewicz Gebalę dr Warenhaupt a Wojtasa dr Woźniakowski. Ze względu na znaczną ilość oskarżonych i 40 świadków przewidzianych rozprawa została wyznaczona na 5 dni.

(ab) KRAJZIEZ OBRAZÓW Z GALERYI LWOWSKIEJ. W ciągu dalszego śledztwa w sprawie kradzieży obrazów galerji lwowskiej wyszło na jaw, że kilka obrazów zostało sprzedanych przez drugiego szoferka, który z obrazami wyjechał do Jasła. Jest nadzieja że wszystkie obrazy zostaną odzyskane. Jak się okazało aresztowany szofer nazywa się Machowski, a nie tak było mylnie podane Machowski.

(ab) SPRZEDAŻ FAŁSZYWYCH OBRAZÓW W KRAKOWIE. Z okazji śledztwa w sprawie skradzionych w Krakowie obrazów z galerji narodowej we Lwowie, wyszło na jaw, że w naszym mieście odbywa się na wielką skalę sprzedaż kopiami różnych fałszywków sławnych mistrzów polskich. Obrazy te sprzedaje się za wysokie sumy, a nawet dla wiarygodności znawcy obrazów stwierdza na odwrótej stronie tycheż fałszywków autentyczność podpisu danego malarza.

(ab) ŻŁOZIEJ KONI W PUŁAPCE. U Stanisława Kowalika lat 22 z Bibie pow. Kraków na placu Grobla rozpoznal wczoraj Izrael Chaim Breitziur woźnicą z Miechowa swego konia z wozem wartości 55.000 marek, skradzionego mu z zamkniętej stajni w noc z 1 na 2 listopada w Miechowie. Na wozie prócz Kowalika siedział drugi mężczyzna, który widząc policyjny zbiegł, co miał zamiar również zrobić Kowalik, został jednak schwytyany. Przy wozie był drugi koń nieznanego pochodzenia, niewątpliwie także skradziony, którego do chwilowego zatrzymania przestawiono do zakładu Braci Albertów. Kowalik tłumaczy się że swego towarzystwa nie zna i tylko przygodnie przysiadł do niego, a że konie pochodzą z kradzieży nie wie.

(ab) KRALZIEZ. Przyprowadzono w Krakowie A. rena Friedmana lat 45 z Nowego Korczyna, z którego znaleziono i zakwestycjonowano trzy sweterki wojskowe. Przy aresztowaniu ofiarował on za wolnienie posterunkowemu Górniczkemu 240 marek.

TRZY WŁAMYWACZKI. W niedzielę t. d. dnia 31 bm. około godz. 9 wieczorem nieznanymi sprawcy dokonali włamania do mieszkania przy ul. Szarych 21 II piętro w podwórzu. Zainicjator to mieszkaniec p. Walentyna Szalitowa, wdowa po śp. Edm. dzięci oficerze Legionów Polskich poległym nad Stryem wraz z siostrzenicą p. Ireną Brzozowska córka zmarłego przed laty głośnego pisarza Stanisława Brzozowicza, wyszły na chwilę z domu a wróciwszy zastały

wszystkie zamki wylamane, szafy i biurka porozbijane, Złodzieje ograbili mieszkanie doszczętnie. unieśli wszelką pościel, bieliznę, suknie, kilimy walizki itp. i znikli niepostrzeżeni. Służąca z sąsiedniego mieszkania zauważyła tylko w pewnym momencie przez oświetlone okno trzy postacie kobiece w mieszkaniu p. Szalitowej. Szkoda wyrządzona przez złodziei wynosi około 150 tysięcy marek. Organy policyjne prowadzą śledztwo z właściwym sobie pospiechem.

Kino „OPIEKA“, Zielona 17.

Kolosalnym powodzeniem cieszy się wyświetlany obecnie awanturczy dramat p. t.

Złote jezioro

Oglądać można jeszcze przez kilka dni!

Kadziło kościelne KAZIMIERZ DZIEDZINIEWICZ

KRAKOW, KARMELICKA 39

Ruch giełdowy.

Kraków, 4 listopada. (4) Ruch na giełdzie krakowskiej był bardzo silny. Papiery przemysłowe, jak również i handlowe osiągnęły poważną wyżkę. Z papierów przemysłowych najsilniejsze zainteresowanie wzbudziły „Tepege”, za które płacono 6500. — Transakcyje tymi papierami rozpoczęły się od razu po kursie o 200 punktów wyższym od onegdajszego. Następne miejsce zajęły akcyje Tow. „Zieleniewski”, które poszły w górę o 350 punktów na szluce.

Oba gatunki papierów handlowych były bardzo poszukiwane. P. T. H. osiągnęło kurs 610, „Impex” 310.

Akcyje bankowe bez zmiany. W papierach lokacyjnych zastój zupełny. Waluty i dewizy na ogół bez zmiany. Liry włoskie spadły o 50 fenigów.

GEDULA KURSOWA GIEŁDY KRAKOWSKIEJ Z DNIA 3 LISTOPADA.

Waluty i dewizy: Franki francuskie gotówka 19, 20. Marki niemieckie gotówka 450, 470, czeki 455, 485. Korony austriackie czeki 75, 85. Korony czechosłowackie czeki 360, 390. Lei rumuńskie gotówka 5, 550. Liry włoskie gotówka 11, 12.

Akcyje Tow. handl. i przem.: Polskie Tow. handl. ofiar. 540, żąd. 610, transakc. 545-610. Handl. Spółka akc. „Impex” ofiar. 275, żąd. 325, transakc. 295-310. Zieleniewski ofiar. 2750, żąd. 2950, transakc. 2800-2950. „Górka” fabryka cementu ofiar. 2400, żąd. 2500, transakc. 2475. Garm. lic. akc. Zakłady górnicze Siersza ofiar. 2400, żąd. 2500, transakc. 2430-2475. „Tepege” Tow. dia przedsięb. górniczych ofiar. 5700, żąd. 6300, transakc. 5860-6000. Polska Nafta ofiar. 1950, transakc. 1940-1915. „Oikos” T. A. ofiar. 2600, żąd. 2700. Fabryka przetworów tłuszczowych w Trzebinii ofiar. 1575, żąd. 1675, transakc. 1575-1650.

Warszawa (PAT). Giełda z dnia 3 b. m.: Oblig. m. Warszawy 6% z 1915-16 wart. kup. 1,17,6, transakc. —, żąd. 212, poszuk. 208. 6% z 1917-20 100 marek wart. kup. 2,01,7, transakc. 98-9850, żąd. 100, poszuk. 96. 5% Banku ziemianisk. wart. kup. 0,29,8, żąd. 103, poszuk. 101. Lisy zast. i pół proc. ziemskie wart. kup. 3,24,7, transakc. 18350-18250, żąd. 185, poszuk. 180. Lisy zast. 4% wart. kup. 2,88,6. 5% m. Warszawy wart. kup. 0,86, transakc. 23475-23550, żąd. 238, poszuk. 233. 4 i pół proc. m. Warszawy wart. kup. 0,77,4, transakc. —, żąd. 218, poszuk. 214. 6% Banku kredyt. hipot. wart. kup. 1,86,6, transakc. 9750, żąd. 99, poszuk. 95.

Waluty: Dolarzy Stanów Zjedn. gotówka 300, 320, czeki 300, 320. Franki francuskie gotówka 2050, 2150, czeki 2050, 2150. Franki belgijskie gotówka 2175, 2275, czeki 2175, 2275. Franki szwajcarskie gotówka 51, 53, czeki 51, 53. Funty szterlingi gotówka 1090, 1160, czeki 1090, 1160. Marki niemieckie gotówka 43250, 45250, czeki 43250, 45250. Korony austriackie gotówka 375, 40, czeki 76, 80. Korony czeskie gotówka 395, czeki 375, 395. Korony szwedzkie gotówka 61, 65, czeki 61, 65. Korony duńskie gotówka 45, 47, czeki 45, 47. Korony norweskic gotówka 47, czeki 45, 47. Liry włoskie gotówka 1280, czeki 1220, 1280. Marki fińskie gotówka 5-6 czeki 500, 7. Florony holenderskie gotówka 100, 104, czeki 100, 104. Ruble carskie gotówka —295. Ruble dumskie po 1000 65-70-67.

Kurs marki polskiej w Gdańsku.

Gdańsk (PAT). Kurs marki polskiej wynosił dziś w Gdańsku 215/8 do 22.

Reemigranci polscy z Ameryki nie płacą podatku od zysków wojennych.

Warszawa (PAT) Ministerstwo skarbu nadsyła nam następujący komunikat: w ostatnich czasach ogłoszono w dziennikach zagranicznych ostrzeżenie, że wychodzący powracający do Polski z większymi sumami pieniężnymi, muszą płacić w Polsce od przywiezionych pieniędzy podatek wojenny na mocy dekretu w przedmiocie podatków od zysków wojennych z dnia 5 II 1919. Wiadomość ta jest z gruntu fałszywa, gdyż powołany wyżej dekret o podatku od zysków wojennych, według swojego wyraźnego brzmienia wogóle nie może być stosowany do polskich reemigrantów, albowiem podatkowi od zysków wojennych podlegają zasadniczo tylko osoby, które mają swoje miejsce zamieszkania lub stałego pobytu na obszarze ziem polskich byłego zaboru rosyjskiego, od zysków względnie dochodu osiągniętego ze źródeł znajdujących się na obszarze obowiązywania ustawy, to jest w zaborze rosyjskim. Wobec powyższego o opodatkowaniu sum pieniężnych przewiezionych z zagranicy do kraju jakimkolwiek podatkiem dochodowym, nie ma mowy. Podatkiem takim będzie w przyszłości podlegał jedynie dochód osiągnięty ewentualnie tylko z tych sum.

Nowa polska fabryka papieru.

Poznań (PAT). „Dziennik Poznański” donosi, że z końcem bieżącego miesiąca puszczoną zostanie w ruch fabryka papieru, założona przez

Bank Związku spółek zarobkowych, Bank handlowy i Bank przemysłowy w Bydgoszczy.

Eksploracja nafty kanadyjskiej.

Poldhu (PAT). Rząd kanadyjski przygotowuje na wielką skalę eksploatację źródeł naftowych, odkrytych w południowej Kanadzie.

**Przygotowania Ameryki do podjęcia handlu z Rosją
STWORZENIE IZBY ROZRACHUNKOWEJ
W KOPENHADZE.**

Waszyngton (East Express). Departament handlu zajęty jest opracowaniem projektu w sprawie podjęcia stosunków handlowych z Rosją sowiecką. W projekcie tym przewidziano stworzenie w Kopenhadze Centralnej Izby Rozrachunkowej. Ma to na celu zapewnienie przedstawicielom amerykańskiego świata handlowego, że należności, przypadające im za dostarczone towary, będą uregulowane. Urzeczywistnienie tego projektu jest w każdym razie zależne od ewentualnej zgody rządu duńskiego.

Umowa handlowa rosyjsko-angielska.

Paryż (PAT). Havas. Wedle informacji prasy bolszewickiej, rząd angielski podpisał z Rosją umowę o dostawę miliona bali używanych na podpory w kopalniach. Anglia w zamian za to ma dostarczyć Rosji węgla.

Obrót towarowy między Niemcami a państwami koalicji

Nauen. (PAT) Radio. Od wczoraj rozpoczął się przez Bazyleę regularny obrót towarowy pomiędzy Francją, Anglią, Belgią i Niemcami.

tychczas nie został jeszcze ustalony program działania ani też nie zostały wydane żadne zarządzenia. Natomiast teczka się w tej mierze rokowania między Francją a Anglią i jest wielce prawdopodobnie że w najbliższym czasie dojdzie do skutku, zapewne w Brukseli narada rzeczoznawców komisji odszkodowań z delegatami niemieckimi. Po złożeniu przez wspomnianych rzeczoznawców sprawozdań odbędzie się prawdopodobnie w Genewie konferencja analogiczna do konferencji w Spa.

Anglia uczci 11 k. m. pamięć poległych bohaterów.

London (East Express). Na posiedzeniu Izby gmin Lloyd George zapewniał, że w dniu 11 b. m., jako w drugą rocznicę zawarcia rozejmu, w całym zjednoczonym trójkrolestwie będzie o godzinie 11 rano zachowana w ciągu 2 minut absolutna cisza, dla uczczenia pamięci żołnierzy poległych na polu chwały.

Francuscy delegaci do Ligi Narodów.

Paryż (PAT) Wedle doniesień dzienników Le-on Bourgeois i Viviani zostali delegatami Francji na najbliższe posiedzenie Ligi Narodów.

Śmierć rosyjskiego p. szarza.

Warszawa. (Tel. M.) Z Sebastopola telegrafują: Zmarł tutaj znany dziennikarz i fejetonista rosyjski, współpracownik „Ruskiego Słowa”, Doroszewicz. Śmierć nastąpiła wskutek głodu.

Jansen w Warszawie.

Warszawa. (Tel. M.) Otrzymało tutaj wiadomość że do Warszawy przybędzie w misji sanitarnej przedstawiciel Danii, Jansen.

Z szerokiego świata.

(1.) **O CZEM PISAŁA MISS PANKHURST DO LENINA?** Donosiliśmy już, iż policja londyńska aresztowała jakiegoś podejrzanego budnika, prawdopodobnie emisariusza rządu sowieckiego, który w podręcznej walizce, oprócz broszur komunistycznych posiadał również listy sławnej sufrażystki angielskiej, miss Pankhurst, adresowane do Lenina i do Zinowiewa. Pani Pankhurst oświadcza w listach tych dyktatorowi Moskwy, iż „Anglia dąży teraz szybkim krokiem do rewolucji, chociaż jesteśmy od niej jeszcze daleko”. Autorka listu skarży się, że nie otrzymała pomocy, przyobiecanej jej przez trzecią międzynarodówkę na dziennik komunistyczny. „Dreadnought” tak pisze dalej: „Spodziewam się sześciu miesięcy więzienia. Zamierzałam początkowo urządzać głodówkę, ale boję się, iż broń ta straciła już swoją skuteczność, skoro rząd pozwala strajkującym Irlandczykom umierać z głodu. Trzecia międzynarodówka obiecała mi swoją pomoc w czasie mojej podróży do Moskwy, lecz dotąd nic z tego. Nie jest miło w podobnych warunkach iść do więzienia.

„Los jest bardzo niesprawiedliwy. Czyż walka musi być tak ciężką dla jednych, kiedy inni ciągną tyle korzyści z całego ruchu, tak mało za to dając.”

„Niestety, komuniści są za mało liczni i za mało odważni do powstania. Próbowalam walczyć o śmielszą akcję w „Dreadnought” i byłabym ją przeprowadziła, gdybym nie została aresztowana.”

Tak to policja popsuła szyki słynnej sufrażystce, o władniętej szalem idej bolszewickich.

(1.) **PARYŻ ZUBOŻAŁ O 100.000 SZCZURÓW.** Trwający od połowy września masowy polów na szczury, który ebyły i są plagą piwnic paryskich, przyniósł już plon wcale pokaźny. Oto lżeński tym energicznym walkom 101.458 szczurów rozstało się z tym światem. Jest to wiele, a jednakże nic prawie w porównaniu z cyfrą 8 milionów szczurów, które mają podobno zamieszkiwać podziemia „miasta światła”.

(1.) **NISZCZENIE NIEMIECKICH HANGARÓW ZEPPELINOWYCH.** W Nordhauze przystąpiono już do akcji niszczenia pięciu wielkich hangarów Zeppelinowych, której zasiadała entente’a.

Harding prezydentem St. Zjednoczonych.

Nowy Jork (PAT). Havas donosi: Dziennik „New York American” podaje, że prezydentem Stanów Zjednoczonych wybrany został Harding.

**Jak PAT przedstawia amerykańskie wybory.
MURZYNKI NIE GŁOSOWAŁY. — ŚNIEG PADAŁ.**

Paryż (PAT) Dzieniki nowojorskie donoszą, że udział wyborców przy wyborach był bardzo wielki. Nowojorskie lokale były przepelnione od chwili ich otwarcia. Prezydent Wilson i jego małżonka nadesłali swe głosy listownie. Senator

Harding i jego małżonka głosowali w Stanie Ohio. Wiadomości z Georgii podają o wielkim udziale murzynów we wyborach w Stanach południowych w Savannah, nie wzięły udziału we wyborach murzynki. Wiele murzynek kazało się powciągać na listy głosowania we Waszyngtonie, wielu jednak odmówiono prawa głosu. Wedle dotychczasowych wiadomości dzień wyborów przebiegł spokojnie. Wielkie opady śniegowe, zwłaszcza w Dakocie i Nabrvasce przeszkodziły wyborcom w wykonaniu prawa wyborczego.

rencyi pokojowej, a to celem uniknięcia nieporozumień i łatwego dojścia do zgody na konferencji, której zarówno pragnie Rumunia, jak i Rosya.

Warszawa. (Tel. M.) W odpowiedzi na notę rządu rumuńskiego zauważył Cziczeryn, że rząd rosyjski i ukraiński trwają w zamiarze utrwalenia przyjaznych stosunków z Rumunją, lecz muszą położyć nacisk na to, że Rumunia pozwoliła na przechodzenie przez terytorium swoje oddziałów wojskowych, które wraz z powstańcami krymskimi walczą przeciwko Rosji sowieckiej.

Do wszystkich mają żal.

Libawa (PAT). Radio. Łotewskie biuro prasowe w Rydze donosi: Łotewski minister spraw zagranicznych, Meierowicz, otrzymał od Cziczeryna notę z kategorycznym protestem przeciwko akcji rządu lotewskiego, która rzekomo popiera generała Wrangla i Sawinkowa i lekceważy żądania Rosji, oparte na traktacie pokojowym.

Bolszewicy chcą przemaszerować przez Armenię.

Warszawa. (Tel. M.) Z Nauen telegrafują, że toczą się rokowania na pozwolenie na przemarsz przez Armenię wojsk bolszewickich. Rząd armeński odrzucił stanowczo to żądanie bez względu na to, że w pobliżu granicy skonsygnowane są trzy pulki rosyjskie.

Z Brukseli do Aten.

Poldhu (PAT). Radio. Z powodu nieprzyjęcia tronu greckiego przez ks. Pawła, tron grecki zostanie prawdopodobnie moflorowany ks. Karolowi, drugiemu synowi króla belgijskiego.

Komunikat, który nic nie mówi.

London (PAT) Havas. Komunikat urzędowy donosi, że w sprawie prawdopodobnej konferencji między sprzymierzeńcami a Niemcami dla przedyskutowania sprawy odszkodowania do-

Take Jonescu w Warszawie.

Warszawa (PAT) Pisma warszawskie donoszą. Wczoraj o godz. 4 popołudniu Take Jonescu złożył wizytę Naczelnikowi państwa. Wizyta w Belwederze przeciągnęła się do godz. 6. O godz. 6.20 przybył na zamek minister spraw zagranicznych Sapicha i konferował z Take Jonescu do godz. 7.20. O godzinie 10 wieczorem rozpoczął się raun w poselstwie rumuńskim. Na raucie byli obecni przedstawiciele rządu, delegacje zagraniczne i świat towarzyski.

O stosunki polsko-rumuńskie.

Warszawa. (Tel. M.) Na uroczystości otwarcia uniwersytetu w Bukareszcie, które się odbyło w obecności króla oraz reprezentantów rządu, świata dyplomatycznego i politycznego, wygłosił także mowę przedstawiciel Polski, profesor Wendkiewicz z Poznania. Mowę profesora Wendkiewicza rumuńska opinia publiczna przyjęła entuzjastycznie. Z kół zbliżonych do poselstwa rumuńskiego informują, że przyjazd rumuńskiego ministra spraw zagranicznych do Warszawy, był wywołany chęcią porozumienia się z rządem polskim w sprawie wynikłych z traktatu, w którym zarówno Polska, jak i Rumunia są interesowane. Wiele z tych spraw interesujących Polskę i Rumunię wymaga jak najszybszego porozumienia. Wymiana zdań w tych sprawach, która toczy się od dłuższego czasu między oba rządami, wyjaśniła już przyczynę się do konkretniejszego ujęcia, za dzielnictwa stosunków polsko-rumuńskich.

Rokowania pokojowe rosyjsko-rumuńskie.

Warszawa. (Tel. M.) Z Sacharwot telegrafują: Radiostacja moskiewska rozesłała wiadomość że rząd rumuński zwrócił się w nocie do króla szarza Cziczeryna, w której ponownie podkawa swoje szczerze pragnienie wszczęcia rokowań pokojowych z Rosją sowiecką. Rząd rumuński zamierza ustalić kwestye któreby miały być rozstrzygnięte na ewentualnej konfe-

Czas odnowić przepiętę!

KUPIĘ kamienicę z wolnym mieszkaniem. Zgłoszenia do „Prasy”, Karmelicka 16, pod „M. L.” 2570

POTRZEBNA zaraz kucharka skrzętna i uczciwa na wieś. Zgłoszenia: Wierchomla p. Piwniczna, dwór. 2598

KONCYPIENT poszukuje posady w Krakowie. — Zgłoszenia do Administr. „Gonca” pod „Substytucja”. 2565

Przyjeżdżam 2563 z okolicy do Krakowa w interesach dwa razy tygodniowo w godzinach popołudniowych. Potrzebuję w tym celu pokoju do użytku na kilka godzin. Ludwik Kuczyński, Kraków, poste-restante, główna poczta.

Kasy kontrolne National nawet zupełnie zniszczone przyjmuje do naprawy jedyna specjalna pracownia 2452 J. Hecker, Kraków, św. Marka 26.

BIELIZNA najlepsza i najwykwintniejsza jako to: Staniczki pięknie haftowane Mp. 110, 135, 150, sztyr. z haftem Mp. 85, 150, fason ameryk. 150, 190, 210, koszule pięknie haftowane 195, z najlep. sztyr. 220, 285, 350, 370, majtki 115, 220, 270, 340, 370, z najlep. barchanu Mp. 290, jakoteż kaftanki, koszule nocne, małytki, halki, konbin. i t. p. poleca znana solidna firma

GIZELA BRAND
Kraków, ul. Starowiślna 6
Własne pracownie. 2495

**PUDER
MYDŁA**
DLA DZIECI

PERFUMERYA 2552
LESERKIEWICZ I SKA
Kraków, plac Szczepański 1. 2.

KALOSZE damskie na wysokich i niskich obcasach po Mk. 385, 395, 410, dziecięce Mk. 260, dla starszych dzieci Mk. 330 poleca Magazyn obuwia

GIZELA BRAND
Kraków, ul. Starowiślna 6.

„SIGI” najlepsze prezerwatywy Perfumerya Leserkiewicz i Ska, Kraków, plac Szczepański 2. Wysyłka dyskretna. 2524

Prezes Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie zawiadamia, że

LX. Zgromadzenie ogólne

Delegatów Towarzystwa (zwolane poprzednio na dzień 15 lipca 1920 a odroczone z powodu wypadków wojennych) odbędzie się w sobotę dnia 4 grudnia b. r. o godz. 10 przed południem w gmachu Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, przy ul. Basztowej L. 8, z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie Rady nadzorczej o wyborach uzupełniających delegatów z okręgów wyborczych: miasta Krakowa z Podgórzem, okręgu zbiorowego tarnopolskiego, okręgu W. Ks. Krakowskiego, z obwodów bocheńskiego, samborskiego i stryjskiego.
3. Sprawozdanie Rady nadzorczej o wynikach operacji roku 1919 w poszczególnych działach ubezpieczeń: I, II, III. i IV.
4. Sprawozdanie i wnioski Komisji rewizyjnej.
5. Zmiana statutu Towarzystwa.
6. Wybór drugiego Wiceprezesa Towarzystwa.
7. Uzupełnienie składu Rady nadzorczej.
8. Ustalenie wysokości dyet oraz norm dla zwrotu kosztów podróży Delegatów i członków Rady nadzorczej.

W Krakowie, dnia 4 listopada 1920 r.

Józef Męciński mp.

Mieczysław Mayzner, Warszawa Marszałkowska 138
Telefon 242-57

poleca hurtowo i detalicznie

gwoździe, druty, bułele, hacce i wszelkie artykuły w zakresie branży żelaznej i technicznej wchodzące. 2549

Odstąpię

lokal biurowy z telefonem blisko śródmieścia celem wspólnego prowadzenia przedsiębiorstwa. Ofiaruję współpracę za odpowiednim udziałem w zyskach. Zgłoszenia pisemne pod „Dr. praw” przyjmuję biuro dzienników i ogłoszeń Maryana Hupczyca, Kraków, Jagiellońska 7. 2555

Ważne dla Seminarzystów.

KURSA MATURYCZNE

pod fachowem kierownictwem 2523
prof. Butrymowicza, Kraków, ul. Karmelicka 56. II p. 6 godzin dziennie. — Wpisy od 10—1 i od 4—7. Kierownik fachowy przyjmuje od godz. 4—5 po poł. Zarząd kursów podaje do wiadomości, że obok kursu 1-rocznego i dwuletni, przygotowujących w przeciągu jednego roku ew. dwóch lat do matury szkół średnich, otwiera w najbliższych dniach zupełnie odrębny kurs maturalny i analogiczny korespondencyjny, przygotowujący za pomocą instrukcji mies. wysyłanych.

Ważne dla P. T. Kupców!

Atrament do kopiowania

zagraniczny we fiaskach 24-litr. oraz 2507

Pastę do obuwia i podłóg

poleca Fabryka chem. przetworów

O. Bukowski i Ska w Białej koło Bielska.

Jedyna instytucja, która ręczy za sumiennosc i rzetelnosc w naprawach maszyn do pisania :: po cenach obywatelskich ::

Firma LUDWIK AKSMAN

Kraków, Telefon nr. 32-88.

Powszechnie znana ze swej solidności.

Przeczytajcie najświeższy numer

„Szczotka”!

Szczutek to najpoczytniejszy tygodnik humorystyczny w Polsce
Szczutek to niezawisły organ satyry politycznej
Szczutek to najmiśsza lektura w sezonie podróży w góry, nad morze i do zarojowisk. 1750

Prenumerata miesięczna 16 Mk. Cena pojedynczego numeru 5 Mk. Do nabycia we wszystkich biurach dzienników, składach i wypożyczalniach (rafkach).

**REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
LWOW, UL. SOKOŁA L. 4.**

MYDŁO ANGIELSKIE

do prania

marki „BOUNTY”

używają gospodynie całego świata.

Żądać wszędzie.

Tower znajduje się stale na składach w Gdańsku.

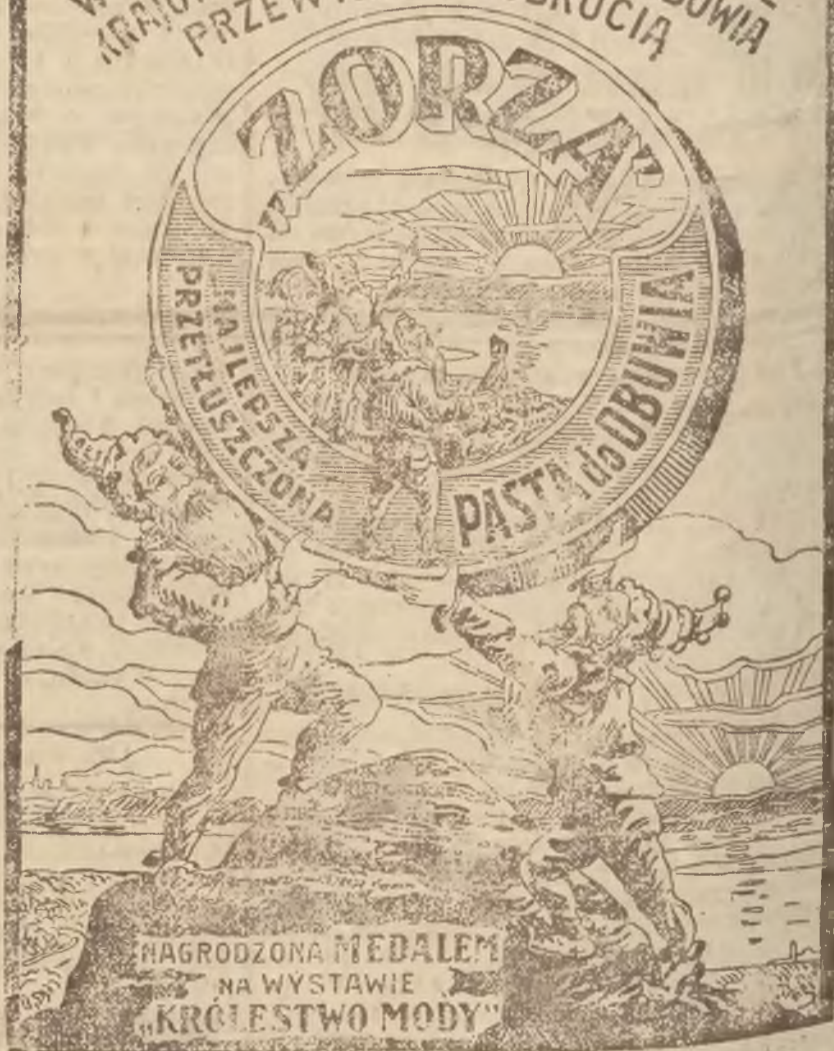
Inwentarz budowlany

2 betoniarki, 1 maszyna do płukania żwiru, 1500 sztuk dżaganów, 200 tacek żelaznych, 1500 młotów do kamienia dla robót drogowych, 1 dynamomaszyna na prąd stały 230 volt, 426 drągów żelaznych (lamulew) dla kamieniotomów, 1 łamacz kamieni „Goliat”, wymiary paszczy 370×250 mm., 1 wałek drogowy, konny, 8 tonowy, 4 samochody ciężarowe Cross Buessinga 3—4 tonowe, 1 km. toru kolejki przenośnej 50 mm. 6 kg. × 600 mm., 40 wagoników skrzyniowych 1 1/2 × 760 mm., 1 lokomotywa benzynowa 20-konna, 500 mm., 1 parowóz 50-konny, 600 mm.

do sprzedania — także częściowo — posiada firma

JULIUSZ WEISS Przedsiębiorstwo budowy dróg żelaznych i dostaw dla kolejnictwa we Lwowie, ulica Potockiego L. 26 — Telefon 259.

NARESZCIE!
WSZYSCY PRZEKONALI SIĘ, ŻE NAJLEPSZE
KRAJOWE I ZAGRANICZNE PASTY DO OBUWIA
PRZEWYŻSZA DOBROCIA

ponieważ

ZORZA jest to jedyna pasta-krem najwyższego gatunku, wyrabiana z naturalnych tłuszczów.
ZORZA jest to jedyna pasta przefusowana, nadmiar tłuszczu chroni skórę od pęknięcia.
ZORZE wystarczy używać raz na tydzień, pozostałe dni przeczyszczać tylko flanelką.
ZORZA najbardziej zeschłą skórę czyni miękką, elastyczną i wiele trwałą.
ZORZA nawet starej spękanej skóry, po kilkakrotnym użyciu, nadaje wygląd nowej.
ZORZA chroni skórę od wilgoci i niszczącego działania powietrza. 2906

KRAJOWA WYTWÓRNIA CHEMICZNA
Warszawa, Ogrodowa 48, telefony 137-94 i 238-90.